

پروا پیشگان

در کلام امیر مؤمنان

آیه الله نور الله طبرسی

نماینده مقام معظم رهبری در استان مازندران
و امام جمعه شهرستان ساری

تحقیق و تدوین

حسین غفاری ساروی

نشر شوق

طبرسی، نور الله، ۱۳۱۹ -
پروا پیشگان در کلام امیر مؤمنان علیه السلام /
تألیف طبرسی. - ساری: شوق، ۱۳۸۳-۱۳۸۹-۱۳۹۵
۴۴۰ ص.

۹۷۸ - ۹۶۴ - ۹۵۶۸۰ - ۱ - ۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما.

کتابنامه به صورت زیر نویس.

۱. علی بن ابی طالب (ع). امام اول. ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.
۲. خطبه ها. علی بن ابی طالب (ع). امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه - - خطبه ها - - نقد و تفسیر. ۳. تقوا. الف. علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.

نهج البلاغه. خطبه همام. شرح. ب. عنوان. ج. عنوان: نهج البلاغه. خطبه

همام. شرح.

۲۹۷/۹۵۱۵

BP ۳۸ / ۴۲۳ / ع ۷

م ۸۳ - ۱۷۲۲۳

کتابخانه ملی ایران

شناسنامه کتاب

- نام کتاب ..... پروا پیشگان در کلام امیر مؤمنان علیه السلام
- تألیف ..... نور الله طبرسی
- تحقیق و تدوین ..... حسین غفاری ساروی
- ویراستاری ..... مشتاق
- نوبت چاپ ..... سوم - ۱۳۹۵
- تیراژ ..... ۱۰۰۰ نسخه
- چاپ ..... عترة
- قیمت ..... ۲۰۰۰۰ ریال
- شابک: ..... ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۹۵۶۸۰ - ۱ - ۰
- ISBN ..... 978 - 964 - 95680 - 1 - 0
- نشر شوق ۰۹۱۱۱۵۳۲۸۶۷

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

Email: shogh_sari@yahoo.com

فهرست

- ۱۱ - مقدمه حضرت آیه الله طبرسی .....
- ۱۵ - مقدمه محقق .....
- ۲۱ □ در: کامل خطبه .....
- ۳۹ □ تقوا .....
- ۴۱ تقوا در قرآن و سبب البلاغه .....
- ۴۳ معنای تقوا .....
- ۴۴ هدف بودن تقوا .....
- ۴۴ مراحل تقوا .....
- ۴۶ تقوای مطلق و مستمر .....
- ۴۶ نقش تقوا .....
- ۴۹ - جایگاه خطبه .....
- ۵۳ - شخصیت همام .....
- ۵۵ درنگ امام در پاسخ .....
- ۵۷ □ شرح خطبه .....
- ۵۹ - بی نیازی خداوند .....
- ۶۰ رزق و روزی .....
- ۶۵ ملاک برتری .....
- ۶۹ □ صفات اهل تقوا .....
- ۷۱ ① ا: راست گویی .....
- ۸۱ ② ب: اعتدال .....

- ۸۹ ..... ج: تواضع ۱۰۲
- ۹۳ ..... د: چشم پوشی از حرام ۱۰۳
- ۹۷ ..... ه: فراگیری دانش ۱۰۷
- ۱۰۳ ..... و: خوشی ها و ناخوشی ها ۱۱۱
- ۱۰۷ ..... ز: اشتیاق به مرگ ۱۱۳
- ۱۱۱ ..... ح: خدا خواهی ۱۱۷
- ۱۱۳ ..... ط: ی: دیدن بهشت و جهنم ۱۲۱
- ۱۱۷ ..... خ: خُزن دل ۱۲۳
- ۱۲۱ ..... یب: انیت ۱۲۷
- ۱۲۳ ..... یج: لاغری ۱۲۹
- ۱۲۷ ..... ید: کم خرجی ۱۳۳
- ۱۲۹ ..... یه: پاکی ۱۳۷
- ۱۳۳ ..... یو: استقامت ۱۴۱
- ۱۳۷ ..... یز: سودبری ۱۴۵
- ۱۴۱ ..... یح: بی اعتنایی به دنیا ۱۴۹
- ۱۴۵ ..... یط: رهایی از چنگال دنیا ۱۵۵
- ۱۴۹ ..... ک: شب زنده داری ۱۶۱
- ۱۵۵ ..... کا: تلاوت قرآن ۱۶۳
- ۱۶۱ ..... کب: ترتیل قرآن ۱۶۵
- ۱۶۳ ..... کج: تلاوت محزون ۱۷۳
- ۱۶۵ ..... کد: قرآن درمانی ۱۷۳
- ۱۷۳ ..... که: اشتیاق به وعده الهی ۱۷۳
- ۱۷۳ ..... کو: هراس از بیم الهی

- ۱۷۵ ..... ۲۷ کز: خمیدگی در رکوع
 ۱۷۷ ..... ۲۸ کح: افتراش در سجده
 ۱۷۹ ..... ۲۹ کط: آزادی خواهی
 ۱۸۱ ..... ۳۰ ل: بردباری
 ۱۸۵ ..... ۳۱ لا: دانشمندی
 ۱۸۹ ..... ۳۲ لب: نیکوکاری
 ۱۹۱ ..... ۳۳ لاج: رهزکاری
 ۱۹۵ ..... ۳۴ لاد: هراس الهی
 ۲۰۳ ..... ۳۵ و ۳۶ نه: مضامین بیننده
 ۲۰۵ ..... ۳۷ و ۳۸ نه: فعالیت بسیار
 ۲۰۷ ..... ۳۹ و ۴۰ لط: مروت و رکشتن
 ۲۰۹ ..... ۴۱ ما: هراس از ستایش
 ۲۱۵ ..... ۴۲ ماب: نقد خویش
 ۲۱۹ ..... ۴۳ ماح: قدرت در دین
 ۲۲۱ ..... ۴۴ ماد: دور اندیشی
 ۲۲۵ ..... ۴۵ مه: یقین
 ۲۲۹ ..... ۴۶ مو: حرص در آموزش
 ۲۳۳ ..... ۴۷ مز: بردباری عالمانه
 ۲۳۵ ..... ۴۸ ماح: میانه روی مالی
 ۲۳۹ ..... ۴۹ مط: خشوع
 ۲۴۳ ..... ۵۰ ان: آراستگی
 ۲۴۷ ..... ۵۱ نا: پایداری
 ۲۵۱ ..... ۵۲ نب: حلال جویی

۲۶۱	.....	نج : شادمانی	۵۲
۲۶۵	.....	ند : بی نیازی	۵۲
۲۶۷	.....	نه : هراسناکی	۵۵
۲۷۱	.....	نو : شکرگزاری	۵۶
۲۷۵	.....	نز : یاد خدا	۵۷
۲۷۹	.....	نم : غفلت ستیزی	۵۸
۲۷۹	.....	نا : رحمت جویی	۵۹
۲۸۷	.....	س : مجازات نفس	۶۰
۲۹۱	.....	سا : بقا جویی	۶۱
۲۹۵	.....	سب : فنا گردن	۶۲
۲۹۹	.....	سج : عالم بودن	۶۲
۲۹۹	.....	سد : عامل بودن	۶۲
۳۰۳	.....	سه : کوتاهی آرزو	۶۵
۳۰۷	.....	سو : کم لغزیدن	۶۶
۳۰۹	.....	سز : خشوع قلب	۶۷
۳۱۱	.....	سح : قناعت	۶۸
۳۱۷	.....	سط : کم خوری	۶۹
۳۲۱	.....	ع : آسان گیری	۷۰
۳۲۵	.....	عا : دین بانی	۷۱
۳۲۹	.....	عب : تعدیل شهوت	۷۲
۳۳۳	.....	عج : کنترل غضب	۷۳
۳۳۷	.....	عد : خیر رسانی	۷۴
۳۳۷	.....	عه : بی آزاری	۷۵

- ۳۴۱ ..... ۷۶ عو: ذکر در میان غافلان.
 ۳۴۱ ..... ۷۷ عز: عدم غفلت در میان ذاکران.
 ۳۴۵ ..... ۷۸ عح: گذشت.
 ۳۵۱ ..... ۷۹ عط: بخشش.
 ۳۵۳ ..... ۸۰ عی: ارتباط خویشاوندی.
 ۳۵۹ ..... ۸۱ عیا: بد زبان نبودن.
 ۳۶۳ ..... ۸۲ عاب: نرم گویی.
 ۳۷۳ ..... ۸۳ عیح: نداشتن.
 ۳۷۵ ..... ۸۴ عید: معرفت داشتن.
 ۳۷۹ ..... ۸۵ عیه: خیر - شتر.
 ۳۷۹ ..... ۸۶ عیو: شرّ نداشتن.
 ۳۸۱ ..... ۸۷ عزیز: وقار.
 ۳۸۱ ..... ۸۸ عیح: صبر.
 ۳۸۵ ..... ۸۹ عیظ: سپاس گزاری.
 ۳۸۷ ..... ۹۰ عك: اعتدال در دشمنی.
 ۳۸۷ ..... ۹۱ عكا: اعتدال در دوستی.
 ۳۸۹ ..... ۹۲ عكب: اعتراف به حق.
 ۳۹۱ ..... ۹۳ عكج: امانت داری.
 ۳۹۵ ..... ۹۴ عكد: فراموشکار نبودن.
 ۳۹۷ ..... ۹۵ عكه: لقب زشت ندادن.
 ۴۰۱ ..... ۹۶ عكو: محبت به همسایه.
 ۴۰۵ ..... ۹۷ عكز: سرزنش نکردن.
 ۴۰۷ ..... ۹۸ عكح: دوری از باطل.

- ۴۰۷ ..... عکط: روی کرد به حق ⑩
 ۴۱۱ ..... عل: سکوت ⑩
 ۴۱۳ ..... علا: خندیدن ⑩
 ۴۱۷ ..... علب: واگذاری به خدا ⑩
 ۴۱۹ ..... علیج: زحمت کش بودن ⑩
 ۴۱۹ ..... علد: آسایش مردم را خواستن ⑩
 ۴۲۱ ..... عله: آخرت جویی ⑩
 ۴۲۱ ..... عله: مردم خواهی ⑩
 ۴۲۳ ..... علز: دوری زاهدانه ⑩
 ۴۲۳ ..... علح: نزدیکی مریدانه ⑩
 ۴۲۵ ..... علط: تکبر نداشتن ⑩
 ۴۲۵ ..... علی: نیرنگ نکردن ⑩
 ۴۲۹ ..... □ سرانجام کار همام .....
 ۴۳۶ ..... - فهرست منابع کتاب .....
 ۴۳۹ ..... - فهرست مصادر خطبه .....
 ۴۴۰ ..... - معرفی کتاب .....

مقدمه حضرت آیه الله طبرسی

نماینده محترم مقام معظم رهبری در استان مازندران

و امام جمعه شهرستان ساری

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

«إِنَّ اللَّهَ أَكْرَمَ الْمُؤْمِنِينَ بِالْجُمُعَةِ فَسَنَّهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِشَارَةَ لَهُمْ وَتَوْبِيخاً
لِلْمُنَافِقِينَ. وَلَا يَأْتِيَنَّهَا مُتَعَمِّدًا، فَمَنْ تَرَكَهَا مُتَعَمِّدًا فَلَا صَلَاةَ لَهُ» (۱).

«همانا خدا را... مومنان را با نماز جمعه گرامی داشت، رسول خدا ﷺ آن را سنت نهاد تا برای مومنان ساد باشد، و برای منافقان توبیخ و سرزنش باشد. ترک عمدی نماز جمعه... اگر کسی آن را از روی عمد ترک کند نمازی برایش نمی باشد».

آئین جهانی و جاودانه اسلامی دارای سه نوع سمینار و گردهم آیی عمومی برای مسلمانان می باشد، سمینار سالانه و سراسری... یک بار برای تمامی مسلمانان اجرا می گردد. اما سمینار هفتگی و منطقه ای نماز جمعه است که هر هفته یک بار برگزار می گردد.

مقام معظم رهبری حضرت آیه الله خامنه ای - مدظله العالی - می فرماید:
«...چون اسلام حکومتش به معنای خدمت به مردم است و برای رأی و نظر آحاد مردم جامعه ارزش قایل است، پس اجتماعات درست کرده است:

اجتماع نماز جماعت، اجتماع عظیم نماز جمعه، واجتماع بین المللی حج»^(۱).
 به همین جهت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در بدو ورودشان به حومه مدینه
 متوره، نخستین کاری که کردند تأسیس مسجد قبا بود، و در اولین جمعه در بین
 راه قبا تا مدینه، اولین نماز پر صلابت جمعه را اقامه نمودند که بعدها در آن
 مکان مسجدی به نام «مسجد الجمعه» ساخته شد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران نیز یکی از نخستین اقدامات
 حضرت امام خمینی ره احیای اقامه نماز جمعه بود، که به حق منشأ خیرات
 و برکات فراوانی گردید، که خود ایشان در این باره فرمودند:

«یکی از برکات این بهضت و انقلاب، همین اقامه نماز جمعه ها است»^(۲).
 این سمینار و کردار ایو گذشته از این که نمادی از عبودیت و بندگی
 بندگان در برابر خداوند بی مثل است، خود یک نوع جنبش و جهش سیاسی نیز
 می باشد، که موجب اتحاد صفوف مؤمنان در برابر دشمنان است. به همین خاطر
 منافقان بیشتر از کافران، و دشمنان داخلی بیشتر از دشمنان خارجی از آن
 هراسناکند.

در حدیثی که ذکر شد، نماز جمعه به عنوان نوع و سرزنش منافقان
 توصیف گردید نه کافران، از سوی دیگر در رکعت دوم نماز جمعه قرائت سوره
 «منافقون» استحباب دارد نه سوره «کافرون»، چون نماز جمعه واجب تألیف
 قلوب و برقراری اتحاد در داخل صفوف مسلمانان است، و از منافقان
 مأموریتشان ایجاد تفرقه و اختلاف و بر هم زدن اتحاد می باشد. به همین خاطر
 می بینیم نمازهای جمعه و امامان جمعه از اهداف جوخه های ترور منافقان
 بوده اند. از جمله:

(۱) نماز جمعه و مطالبات رهبری / ۷۹.

(۲) صحیفه نور / ۱۷ / ۵۳.

- ۱- ترور شهید آیه الله قاضی طباطبایی اولین امام جمعه تبریز در تاریخ ۱۳۵۸/۸/۱۰.
  - ۲- ترور شهید زنده حضرت آیه الله خامنه ای امام جمعه تهران در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۶.
  - ۳- ترور شهید آیه الله مدنی دومین امام جمعه تبریز در تاریخ ۱۳۳۰/۶/۲۰.
  - ۴- ترور شهید آیه الله دستغیب امام جمعه شیراز در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۲۰.
  - ۵- ترور شهید آیه الله صدوقی امام جمعه یزد در تاریخ ۱۳۶۱/۴/۱۱.
  - ۶- ترور شهید آیه الله اشراقی اصفهانی امام جمعه کرمانشاه در تاریخ ۱۳۶۱/۶/۲۳.
  - ۷- انجام عملیات تروریستی در نماز جمعه تهران (که به امامت مقام معظم رهبری اقامه شده بود) و به شهادت رساندن جمعی از نمازگزاران در اسفند سال ۱۳۶۳.
  - ۸- ترور شهید آیه الله سید محمد باقر حکیم امام جمعه نجف اشرف در تابستان سال ۱۳۸۲.
- خشم منافقان و کوردلان از اقامه نمازهای بر صلابت جمعه به چند جهت است، از جمله:
- ۱- مصلّاهای جمعه مراکز اجتماع و تشکّل نیروهای انقلاب در برابر حوادث مختلف است.
  - ۲- نمازهای جمعه عامل بیداری مردم و اطلاع رسانی از حوادث مختلف داخلی و خارجی است.
  - ۳- ائمه محترم جمعه از پاک ترین، با تقواترین، و بیشگام ترین چهره های

روحانی و دارای نفوذ معنوی در دل های مردم می باشند.

۴- نماز جمعه به خاطر نسبتش با دستگاه ولایت، مرکزی برای تجمع نیروهای ولایی است.

۵- نمازهای جمعه مشوق مردم در پاکی و طهارت، و کسب تقوا، و طرد شیاطین درون و برون هستند.

به همین خاطر یکی از واجبات خطبه های نماز جمعه سفارش به تقواست. بر این رسیدن به این هدف مناسب دیده شد از بیانات امیر مؤمنان و امام متقیان علیهم السلام در این زمینه استفاده شود که جامع ترینش را در خطبه «هَمَام» پیرامون اوصاف اول تقوا می توان مشاهده کرد.

بر همین اساس از سال ۱۳۷۲ تا سال ۱۳۸۱ خطبه اول نماز جمعه شهرستان ساری - مرکز استان و اردنجان - به شرح این خطبه حضرت اختصاص یافت، که توسط جناب حجة الاسلام حسین غفاری ساروی» از قالب گفتار به قالب نوشتار تحت عنوان «پروا پیشگان» سلام امیرمؤمنان علیهم السلام در آمده، انتشارات «شوق» به چاپ و نشر آن اقدام نموده است.

إن شاء الله خداوند متعال این خدمت ناچیز را بپذیرد و آن را ذخیره ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ﴾^(۱) قرار دهد، و نه تنها لباس تقوا را بر ما بیوشاند، بلکه دعای ﴿وَأَجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾^(۲) را مستجاب بفرماید.

نورالله طبرسی

۱۳۸۳/۹/۴ هـ ش

۱۱/شوال/۱۴۲۵ هـ ق

(۱) شماره ۲۶/ ۸۸.

(۲) فرقان ۲۵/ ۷۴.

مقدمه محقق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ» (۱).

- «ای اهل ایمان، هرگاه در روز جمعه برای نماز ندا در داده شد، به سوی یاد خدا بشتابید و معامله را رها سازید. این برای شما بهتر است اگر بدانید».

۱ - یکی از برکات انقلاب اسلامی اینست که نظام جمهوری اسلامی اقامه نماز جمعه پس از انقلاب در سراسر کشور می‌باشند. - گوییم که قبل از انقلاب در شهرهای انگشت شماری نماز جمعه اقامه می‌گردید - حضرت امام خمینی علیه السلام - احیاگر سنت حسنه نماز جمعه - در این خصوص می‌فرماید:

«ملت ما گمان نکند که نماز جمعه یک نماز عادی است... ملت عظیم و عزیز با شرکت خود باید این سنگر اسلامی را هر چه عظیم تر و بلند پایه تر

حفظ نماید»^(۱).

همچنین خلف صالح او یعنی مقام معظم رهبری حضرت آیت الله امام خامنه‌ای - مدظله العالی - نیز می‌فرماید:

«ما نباید این مرکز به این مهمی را رها بکنیم. اساس کار ما اینجاست، نماز جمعه است که دل‌ها را محکم و ایمان‌ها را قوی می‌کند، شجاعت اقدام به افراد می‌بخشد، و این سربازان عظیم و این جنودالله را در هنگام لزوم به کار می‌اندازد... اگر این حربه گنذ شد، بسیاری از مشکلات به وجود خواهد آمد»^(۲).

۲- از آداب خطبه نای نماز جمعه - بلکه از واجباتش - توصیه نمازگزاران به «تقوا» است^(۳).

امام راحل علیه السلام در این زمینه می‌فرماید:

- «تمام علما و ائمه جمعه... هم را دعوت کنید به تقوا، در نماز جمعه در خطبه اول واجب است دعوت به تقوا. در خطبه دوم هم احتیاط لازم است... این دلیل بر این است... که عنایت حق تعالی به تقوا در درجه بالایی از سایر عنایات‌ها است»^(۴).

- «سرسری از امر به تقوا نگذرند... این را یکی از مسائل مهم بدانند. ملت اگر متقی شد، می‌تواند حفظ کند خودش را از همه آفاتی که در دنیا پیش می‌آید... مردم را آموزش به تقوا بدهند... دعوت به تقوا بکنند... ذکر تقوا

(۱) صحیفه نور ۹/۹۷.

(۲) حدیث ولایت ۸/۲۷۸، ۶/۲۵، ۱۳۷۰.

(۳) وسائل الشیعه ۷/۳۲۴.

(۴) صحیفه نور ۱۷/۹۴.

و تاریخ تقوا گفتن در خطبه جمعه کافی نیست، باید دعوت کنند مردم را به تقوا؛
و ادا کنند مردم را به تقوا...»^(۱).

مقام معظم رهبری - مدظله العالی - در این زمینه می فرمایند:

«به نظر من یکی از مشکل ترین کارهایی که به عهده ما ائمه ی جمعه گذاشته شده، امر به تقواست. این کار برای کسی که خودش در آن حد از تقوا نباشد که بخواهد مردم را به تقوا امر کند، و آدمی که وقتی می خواهد امر به تقوا کند، ناگهان احساس کند که مصداق آیه ی شریفه ی: ﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾^(۲) گرفته خیلی سخت است»^(۳).

۳- نماز شکوه مناسبت جمعه در شهرستان ساری - مرکز استان مازندران - پس از تقاضاها و پی گیری ها، مکتب مردم متدین و انقلابی این شهر در تاریخ ۲۰/۴/۱۳۵۹ ه.ش به امامت حضرت آیه الله حاج شیخ «نورالله طبرسی» اقامه گردید که تاکنون بیست و سه سال از عمر و فراز و نشیب آن می گذرد و بحران ها و حوادث مختلفی را به خود دیده است. بر اساس گزارش «گرامین ائمه اطهار علیهم السلام» و سفارشات امام راحل رحمته الله و مقام معظم رهبری - مدظله العالی - پیرامون اهمیت دادن به مسایل اخلاقی، تربیتی، خصوصاً مسأله تقوا، امام جمعه محترم و مکرم و نماینده مقام معظم رهبری - مدظله العالی - از سال ۱۳۷۵ با آغاز مسأله خطبه ۱۹۳ نهج البلاغه - مشهور به خطبه همام - که در بیان اوصاف متقین

(۱) همان / ۱۳۰.

(۲) بقره ۲/۴۴. یعنی: «آیا مردم را به نیکی سفارش می کنید، ولی خود را فراموش می نمایید؟!».

(۳) حدیث ولایت ۲/۴۲۳۳/۷/۳/۱۳۶۹.

است، شرح مبسوطی را پیرامون تقوا و آثار اهل تقوا در خطبه های نماز جمعه آغاز نمودند، که تا سال ۱۳۸۱ به طول انجامید.

کتاب حاضر جمع بندی و باز نویسی و ویرایش شده بیانات ایشان در این موضوع می باشد که جهت بهره وری همگان آماده چاپ و نشر گردیده است.

۴- نهج البلاغه شامل بخشی از بیانات و نامه های امیر کلام علیه السلام است، که به همت مؤلف، آن - یعنی سید رضی (ره) - به شکل کنونی گرد آوری گردیده است. برخی از خطبه های آن، خطبه های نماز جمعه یا نماز عید آن حضرت می باشد، که محدثین و مورخین پس از سید رضی (ره) - هم شیعیه و هم سنی - آنها را نقل نموده اند. اما خطبه «۵۴م» - همان گونه که خواهد آمد - پاسخی به درخواست «همام» در بیان اوصاف شیعی می باشد.

۵- نیت بر این بود که در این مقدمه قدری از کمالات امیر کمال علیه السلام، و نیز عظمت نهج البلاغه و بیانات نورانی آن حضرت بازگو گردد، اما چون به آن اقیانوس رسیدم واله وحیران گشتم که چه بگویم، چه بنویسم، که اگر بخواهم قطره بی بیارم، مثنوی هفتاد من کاغذ می شود. اگر هیچ نگویم تقصیر کرده ام. ناگاه به این جمله حضرت رسیده، آن را برای بیان مقصود خود کافی دانستم، که فرمود:

«إِنَّا لَأَمْرَاءُ الْكَلَامِ، وَفِينَا تَشَبَهَتْ عُرُوقُهُ، وَعَلَيْنَا تَهَدَّتْ عُصُونُهُ»^(۱).

- «همانا ما امیران سخن می باشیم. ریشه های درخت سخن از درون ما برخاسته، و شاخه هایش بر ما سایه افکنده است».

«كَلَامٌ عَلِيٍّ عَلِيٌّ الْكَلَامُ وَمَا قَالَهُ الْمُؤْتَضِي مُؤْتَضِي»

۶- همان طور که در متن کتاب خواهد آمد، حضرت در این خطبه حدود صد و ده وصف از اوصاف اهل تقوا را بر شمردند، که به حروف «ابجد» مساوی با نام مبارک «علی» است. به همین خاطر شمارش اوصاف را طبق حروف ابجد از «أ» آغاز کرده به نام مبارک «علی» ختم نمودیم.

الحمد لله أولاً و آخراً

حسین غفاری ساروی

قم- شهرک مهدیه

۱۳۸۲/۸/۱۸ هـ ش

مردادماه المبارک ۱۴۲۴ هـ ق

میراد امام حسن مجتبی علیه السلام

www.ketab.ir